herpy

AGAMER

Leiolepis guttata

Leiolepis guttata er en bakkelevende, dagaktiv agame fra kystområdene i det sentrale og sørlige Vietnam. Den er en av slektens største arter med en samlet lengde på opptil omtrent 55 cm, har mange lyse flekker på ryggen og graver huler. Arten er dårlig kjent i fangenskap og krever et romslig, tørt terrarium med dypt, gravbart bunnsubstrat, kraftig varme og UVB.

Familie: Agamidae Engelsk: Spotted Butterfly Lizard Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**40-55 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Savanne**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**150 × 60 × 60 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**26-35 °C**
Varmeplass	**35-37 °C**
Temperatur, natt	**20-25 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter og planter**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**2-8 egg**
Inkubasjon	**55-100 dager** ved 27-33 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Datamangel (DD)**

Om arten

Leiolepis guttata er en flattrykt, slank agame med avrundet hode, lang hale og svært små, kornete ryggskjell. Kroppen er mer flattrykt enn den rundere halen. Ryggen har mange lyse flekker og felt og to lyse lengdestriper langs ryggens sider, og artsnavnet *guttata* betyr nettopp "flekket" på latin. Begge kjønn har lårporer, og arten har verken strupesekk eller kammer.

Det er en av slektens største arter. Kroppslengden fra snute til kloakk er opptil 18 cm, og enkelte angivelser går opp til 25 cm. Halen er godt dobbelt så lang som kroppen og opptil 37 cm, så store dyr måler omtrent 55 cm til sammen.

Arten ble beskrevet i 1829 og er typeart for slekten *Leiolepis*. Den formerer seg kjønnet og har 36 kromosomer. *L. guttata* kan krysses med *Leiolepis reevesii*, og gjentatte krysninger mellom de to artene har gitt opphav til slektens fire rene hunnarter. *Leiolepis guentherpetersi*, som lever i samme område, har tre kromosomsett: to fra *L. guttata* og ett fra *L. reevesii*. Ved kjøp er det verdt å forsikre seg om at dyret er riktig bestemt, for slektens arter er vanskelige å skille.

Utbredelse og leveområde

Leiolepis guttata lever i Vietnam, i kystprovinsene fra Thua Thien Hue og Quang Nam i det sentrale Vietnam over Khanh Hoa, Ninh Thuan og Binh Thuan til Ba Ria-Vung Tau og Dong Nai i sør. Typelokaliteten er angitt som Cochinchina, det gamle navnet på det sørlige Vietnam. Bestandene i nord og sør tilhører to genetisk adskilte linjer.

> **Naturlig utbredelse:** Vietnam.

LEVEOMRÅDE

Levestedet er bare sparsomt beskrevet. *Leiolepis guttata* er dagaktiv og bakkelevende og graver huler som slektens andre arter, som er sterkt spesialisert for et liv både over og under bakken. Arten finnes i kystprovinsene, der den nært beslektede *Leiolepis guentherpetersi* lever på sandete kystdyner med spredte busker og gress, både langs kysten og flere kilometer inne i landet.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stell av *Leiolepis guttata*. Temperatur, fuktighet, lys og levetid bygger derfor på *Leiolepis belliana*, den best kjente arten i slekten. *L. guttata* blir større, så terrariet må også være større.

Et par må ha et terrarium på minst 150 × 60 × 60 cm (lengde × bredde × høyde), et enkelt dyr minst 120 × 60 × 50 cm. Gulvarealet er viktigst, for arten er bakkelevende, men høyden må rumme et dypt bunnsubstrat.

Bunnsubstratet skal være minst 20 cm dypt og bestå av en blanding av sand og gjødselfri hagejord, slik at hulene holder. Det nederste laget er svakt fuktig, resten tørt. Legg flate steiner, kork og røtter, slik at dyret har solplasser og skjul, og fest dem slik at de ikke kan graves under og velte. Ventilasjonen må være god, og lokket må kunne låses, for dyrene er raske og sky.

TEMPERATUR

Solplassen skal ha en overflatetemperatur på 35-37 °C. Luften i den varme enden er 30-35 °C, og den kjølige enden er 26-29 °C. Om natten faller temperaturen til 20-25 °C.

Dyret må alltid kunne søke vekk fra varmen, ned i bunnsubstratet eller inn i et skjul. Bruk halogenspotter eller keramiske varmeelementer med gitter foran og en termostat. Mål med digitale termometre og et infrarødt termometer, og kontroller solplassen jevnlig. Et dyr som hele tiden søker skjul fra varmen, har det for varmt, og et dyr som ikke soler seg, har det for kaldt.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 30-50 %, og terrariet skal være tørt. Det nederste laget av bunnsubstratet holdes svakt fuktig, slik at hulene ikke faller sammen, men overflaten må ikke være våt, for det gir mugg. Dyret skal ha en skål med friskt vann, som fylles daglig.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og soler seg i åpent landskap, så den trenger kraftig lys og UVB. Bruk et rør eller en LED på 6.500 K over hele terrariet og et T5 HO UVB-rør på 10-12 % over solplassen. Ferguson-sonen er ikke fastlagt for slekten; sone 3 passer for en øgle som soler seg i åpent landskap. Kontroller avstanden med en UV-måler, og bytt rørene etter produsentens anvisning. Lyset skal være på 10-12 timer om dagen.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Leiolepis guttata lever overveiende av planter, men spiser også insekter. Grunnstammen er mørkegrønne blader som løvetann, kålblader og sennepsgrønt samt blomster, som tilbys hver dag. Suppler med sirisser, kakerlakker og gresshopper. Frukt gis bare lite, og salat har nesten ingen næring.

Unger og voksne fôres hver dag. Dryss insektene og grønnsakene med kalk ved hver fôring og med et multivitamin med D3 én gang i uken. Variér fôret.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Dyret er sky og raskt og flykter ned i en hule når noe beveger seg. Det tåler håndtering dårlig og passer best for en holder som vil observere et dyr som graver og soler seg.

Dyrene kan holdes enkeltvis eller parvis. To hanner må ikke settes sammen, for de kjemper. Gi rikelig med solplasser og skjul, og sett nye dyr i karantene.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Begge kjønn har lårporer, så de kan ikke brukes til å skille kjønnene fra hverandre. Hvordan hanner og hunner ellers skiller seg, og når arten blir kjønnsmoden, er ikke nærmere beskrevet. En hunn må være fullt utvokst og i god hold før paring, for egglegging tapper henne for kalk og krefter.

PARRING

Arten formerer seg kjønnet. Paringstid og -atferd er ikke dokumentert, og det vites heller ikke om en kjølig hvileperiode fremmer avlen. Hold paret sammen så lenge det går fredelig, og gi hvert dyr sitt eget skjul.

EGGLEGGING OG KULL

Bare ett kull er beskrevet for arten: 5 egg. Hos den nære slektningen *Leiolepis reevesii* er kullet 2-8 egg. Hunnen legger eggene i en hule. Gi hunnen mulighet til å grave en hule i dypt, svakt fuktig bunnsubstrat i terrariets varme ende. En hunn uten egnet sted kan holde tilbake eggene, og det er livsfarlig.

INKUBASJON

Inkubasjonen er ikke beskrevet for arten. Hos *Leiolepis reevesii* klekkes eggene etter omtrent 70 dager ved 30 °C, etter 55 dager ved 33 °C og først etter omtrent 100 dager ved 27 °C, og temperaturen bestemmer ikke kjønnet. 30 °C er derfor et godt utgangspunkt. Grav eggene forsiktig opp uten å vende dem, og legg dem i fuktet vermikulitt i en lukket boks i en rugemaskin med termostat.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene må ha et eget terrarium med dypt bunnsubstrat og mange skjul. Fôr dem daglig med fint oppskåret grønt og små insekter, dryss med kalk, og gi UVB. Unger vokser raskt, og for lite kalk og UVB gir beinskjørhet.

Helse og vanlige feil

Arten er sjelden i fangenskap, så sykdommer er ikke beskrevet for den. Ut fra slektens behov er det særlig disse problemene som kan oppstå:

- Beinskjørhet (metabolsk beinsykdom) når det mangler UVB eller kalk. Bløte kjever og skjelvende eller skjeve bein er tegn.
- Fordøyelsesproblemer og fedme hvis kosten har for mange insekter og for lite grønt. Arten lever mest av planter.
- Snuteskader hos sky dyr som gjentatte ganger løper mot glassrutene. Mange skjul og tildekkede sider gir ro.
- Parasitter hos importerte dyr. Få en avføringsprøve undersøkt i karantenen.
- Eggleggingsvansker hos hunner uten dypt, fuktig gravesubstrat.
- Mugg og hudproblemer ved for vått bunnsubstrat.

Kontakt en veterinær ved sløvhet, appetittløshet, hovne ledd eller problemer med hudskifte.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.